

Nee! tegen geweld

**Plan van aanpak tegen geweld in de
binnenstad van Leeuwarden**

14 oktober 1997

HOOFDSTUK 1

1.1 Inleiding

Op 13 september jl. is de gemeenschap in Leeuwarden op ruwe wijze geconfronteerd met de zinloze gewelddadige dood van onze stadsgeenoot Meindert Tjoelker. Zijn dood heeft er toe geleid dat de discussie in de samenleving over de toename van (zinloos) geweld wederom opgelaaaid is.

Tijdens bespreking in het Seniorenconvent en de Commissie Bestuur en Middelen is door burgemeester Apotheker een strategie voorgelegd om te komen tot een beleidsmatige aanpak van geweld in de binnenstad van Leeuwarden.

Onderstaand treft u een globaal plan van aanpak aan.

De samenstellers van deze nota hebben getracht zo volledig mogelijk te zijn. Vanwege de noodzakelijke afstemming met de strategische partners zal een aantal detailzaken nog nader ingevuld moeten worden.

1.2 De veiligheidsketen

Het stappenplan is gebaseerd op de veiligheidsketen. Derhalve treft u in de matrix bij elke activiteit een categorie-indeling aan. Bij het formuleren van actiepunten is er naar gestreefd met name aan preventie bijzondere aandacht te besteden.

Inherent aan het veiligheidsbeleid is de interactieve beleidsvorming. Dit betekent, dat het uiteindelijke resultaat van dit project dan ook sterk afhankelijk is van de mate waarin de partners (Openbaar Ministerie, politie, gemeente, horeca en organisaties op het gebied van onderwijs, welzijn en media) in het proces hun aandeel leveren.

Dit betekent dat er sprake moet zijn van intensieve interactie tussen de overheid, organisaties en bewonersorganisaties. Mensen zullen zich veilig voelen als overheid en organisaties op dit gebied hun activiteit veel meer richten op het publiek. Kernwoorden daarbij zijn: aandacht voor de samenleving, gastvrijheid, aanspreekbaarheid, dienstbaarheid.

Actief, niet alleen re-actief, met een samenwerking tussen politie, gemeente, horeca, vervoerswereld en bewonersorganisaties.

1.3 Reikwijdte geweld op de openbare weg/in de openbare ruimte

Het onderwerp openlijke geweldpleging is niet slechts een lokale aangelegenheid. Het is een gemeentegrens overschrijdend probleem. Diverse andere lokale overheden worden geconfronteerd met de toename van geweldsdelicten. Bovendien bezoeken veel Leeuwarder jongeren ook de horeca in naburige steden c.q. gemeenten. Daarnaast heeft het uitgaansleven in de binnenstad van Leeuwarden een grote aantrekkingskracht op jongeren afkomstig uit de rest van de provincie.

Kortom: het gaat hier om centrumgemeenteproblematiek.

1.4 Doel van de aanpak

De activiteiten die voortvloeien uit dit veiligheidsproject zijn gericht op:

- vermindering geweldsdelicten
- verhoging veiligheidsgevoelens
- concrete samenwerking tussen relevante organisaties.

1.5 Integrale werkwijze:

Door integrale afstemming kan een totaalpakket ontstaan, waarbij stap voor stap:

- een beter inzicht ontstaat in de wensen van het publiek;
- veiligheidsleveranciers en publiek nader tot elkaar komen;
- de sociale veiligheid toeneemt;
- de dadergerichte aanpak op niveau wordt gebracht;
- het vertrouwen bij het publiek in de effectiviteit van de dienstverleners toeneemt;
- de bereidheid bij het publiek om met hen samen te werken krachtig vergroot wordt;
- de daadwerkelijke veiligheid toeneemt door interactie publiek - dienstverleners bij een (nog) grotere sociale veiligheid.

HOOFDSTUK 2

2.1 Beleidsontwikkeling

De ontwikkeling van veiligheidsbeleid dient gebaseerd te zijn op reële cijfers. Van groot belang is dat, alvorens actieplannen uitgewerkt worden, beschikt wordt over voldoende gegevens. Deze gegevens dienen vervolgens geanalyseerd te worden, waarna op operationeel niveau gerichte actieplannen kunnen worden uitgewerkt. Het veiligheidsbeleid dient dan ook gefaseerd plaats te vinden, volgens onderstaande fasering:

	Partners	Tijdvak
Fase I	Verzamelen van gegevens politie, Openbaar Ministerie, horeca, ondernemersvereniging, gemeente en de samenleving	november
Fase II	Analyse van de gegevens politie, Openbaar Ministerie en gemeente, selectie van actieplannen	november/december
Fase III	Uitwerken gerichte actieplannen, afhankelijk van onderwerp actie-plan	1998
Fase IV	Evaluatie actieplannen. Gemeente en trekker actieplan	december 1998

2.2 Bestuurlijk besluitvormingsproces

De eerste voorbereidende besprekingen van dit plan van aanpak vinden plaats op woensdag 8 oktober 1997 binnen het Veiligheidsplatform. Vervolgens wordt dit plan besproken in het lokaal driehoeksoverleg op 20 oktober a.s. Een dag later vindt behandeling plaats in het college van burgemeester en wethouders. Aansluitend daarop zal het worden voorgelegd aan de commissie Bestuur en Middelen op 28 oktober 1997.

Bij het formuleren en uitvoeren van het beleid zullen de volgende disciplines als partner worden betrokken:

- Samenleving (Samenwerkende Buurt Organisaties)
- Openbaar Ministerie
- Politie Midden Friesland
- Onderwijs
- Horeca
- Media
- Welzijn
- Gemeente Leeuwarden
- Provincie Friesland

Onderstaand treft u per partner een korte omschrijving aan van activiteiten. Vervolgens zijn deze activiteiten opgenomen in een matrix en onderverdeeld naar de betreffende fasen in de veiligheidsketen. Deze matrix treft u in de bijlage aan.

OPENBAAR MINISTERIE

1. Het Openbaar Ministerie zal op korte termijn in samenwerking met de Politie Midden Friesland een analyse verrichten naar de ontwikkeling van geweldsdelicten. Dit zal worden toegespitst op Leeuwarden.
2. Het Openbaar Ministerie maakt afspraken met de Politie Midden Friesland om strafbare feiten ten aanzien van geweld en openbare orde binnen 30 dagen aan de rechter voor te leggen. De procedure van (Nacht-) KortOm wordt in samenwerking met de politie onderzocht.
3. Het Openbaar Ministerie draagt in samenwerking met de Reclassering Friesland en de Friese Halt Bureaus zorg voor het ontwikkelen van speciale projecten voor geweldsdelinquenten, opdat de rechterlijke macht daar naar kan verwijzen bij strafoplegging.
4. Het Openbaar Ministerie zal in samenwerking met de politie en het Bureau voor Slachtofferhulp een onderzoek doen naar slachtofferzorg en hulp naar slachtoffers van geweldsdelicten.
5. De mogelijkheid van een bijzondere voorwaarde, bijvoorbeeld het verplicht melden in een weekend, zal worden onderzocht.

POLITIE

1. De Politie Midden Friesland analyseert in samenwerking met het Expertisecentrum van de Divisie Criminaliteitsbeheersing van de Regiopolitie Friesland de geweldsdelicten in Leeuwarden.
2. De politie verruimt de openingstijden van het bureau Binnenstad op de vrijdag- en zaterdagavonden.
3. De politie draagt in samenwerking met de gemeente zorg voor een goed verlichte bewegwijzering naar het bureau Binnenstad.
4. De politie start het extra binnenstadtoezicht in de weekenden vanuit het bureau Binnenstad.
5. De politie zal zo mogelijk slachtoffers van geweldsdelicten doorverwijzen naar gespecialiseerde advocaten en hulpverleners.
6. De politie streeft naar een positieve uitstraling van het bureau Binnenstad op de omgeving en bevordert de inloop van het publiek.
7. De politie treft maatregelen ter bevordering van de pakkans.
8. De politie verbetert de operationele communicatie tussen politie, horeca-ondernemingen, taxi- en buschauffeurs.
9. De politie ontwikkelt i.s.m. het Bureau voor Slachtofferhulp een training om de weerbaarheid van geweldsslachtoffers te verbeteren.
10. De politie ontwikkelt een media-plan tegen geweld.

ONDERWIJS

Binnen het taakveld onderwijs zal onderzocht worden of het mogelijk is de volgende programma's te ontwikkelen en aan te bieden:

1. Een weerbaarheidstraining voor - zo mogelijk zeer jonge kinderen - tegen groepsdruk, bijvoorbeeld pesten. Bij de ontwikkeling van projecten zullen de ouders zoveel als mogelijk worden betrokken.
2. Documentatiemateriaal over geweld dat gebaseerd is op documentatie met betrekking tot de dood van M. Tjoelker.
3. Onderzocht zal worden of aansluiting gezocht kan worden bij reeds bestaande projecten die binnen het onderwijs zijn ontwikkeld cq. waarvoor een subsidie-aanvraag is ingediend (bv. het project "Nee, echt niet!").
4. De leerplicht-ambtenaar zal actief signalerend moeten optreden bij premature gewelddadige ontwikkelingen bij een kind/jongeren.
5. Intensivering van de rol van de zgn. Vensterschool (dit betekent een nadrukkelijker rol van de school in de Leeuwarder wijken). Extra accent ligt daarbij op de achterstandswijken.
6. Samenstelling van een gedragscode op basis waarvan groepsgedrag bij conflicten of geweld positief wordt gestimuleerd.
7. Tryater (jeugdtheater) zal worden gevraagd een productie te ontwikkelen met betrekking tot geweld t.b.v. basis en/of middelbaar onderwijs.

HORECA

In het overleg met de horecaondernemers in de Binnenstad zullen de volgende activiteiten besproken worden:

1. Een horecaondernemer draagt zorg voor een adequate opleiding voor zijn portiers, waarbij de nadruk ligt op correcte omgang met het publiek. Andere aandachtspunten zijn het omgaan met geweld, conflicthantering en communicatie met politie in het openbare domein.
2. De horecaondernemer staat garant voor een goed gastheerschap dat is gebaseerd op de uitgangspunten van Horeca-Nederland, te weten: "voorkomen overmatig alcohol- en drugsgebruik" en signalerend en verwijzend optreden in gevallen van klaarblijkelijk structureel overmatig drank- en drugsgebruik (verslaving).
3. Bevordering onderlinge samenwerking door gezamenlijke bestrijding van ongewenst gedrag bij klanten. Hierbij dient gedacht te worden aan het gezamenlijk weren van overlast veroorzakende klanten via bijvoorbeeld een zwarte lijst en het waarschuwen van collega-ondernemers bij vertrek van personen met een gewelddadige dronk richting naburige horeca-inrichtingen.
4. Verbetering verbindingsmogelijkheden. Hierbij dient nadrukkelijk aandacht besteed te worden aan de communicatie tussen horecabedrijven (portiers) en taxi/openbaar vervoer en politie.
5. Het hanteren van een "zwarte lijst" voor geweldplegers, een en ander in overleg en samenwerking met de politie en de gemeente.
6. De horeca zal in samenwerking met de gemeente en de politie onderzoek verrichten om tot werkafspraken te komen. In het kader van deze afspraken zal een structurele overlegstructuur met de horeca tot stand gebracht worden.
7. De horeca zal in toenemende mate een signalerende rol vervullen bij het constateren van probleemgedrag waarbij geweld een rol speelt van bij hen bekende bezoekers. Eveneens zal een vroegtijdige signalering van potentieel gewelddadig gedrag bij jeugdige bezoekers tot de verantwoordelijkheid van de horeca ondernemer dienen te worden gerekend.
8. De horeca ontwikkelt PR ondersteunend materiaal (bv. T-shirts, viltjes of posters met tekst "Nee! tegen geweld").

MEDIA

1. Onderzocht zal worden of op 13 september 1998 op de een of andere wijze stil kan worden gestaan bij het gegeven dat het dan een jaar geleden is dat M. Tjoelker is overleden.
2. Omrop Fryslân zal worden gevraagd een video te ontwikkelen met een compositie van filmmateriaal rondom de gebeurtenissen bij/na het overlijden van M. Tjoelker. Deze video kan worden gebruikt bij onderwijsprogramma's.

WELZIJN

1. De methodiek outreachend jongerenwerk zal een nadrukkelijke rol spelen bij de bestrijding c.q. beheersing van agressief gedrag bij jeugdigen afkomstig vanuit Leeuwarden en omgeving.
2. Het professionele jongerenwerk ontplooit in samenwerking met politie, reclassering en Openbaar Ministerie activiteiten naar aanleiding van ontvangen signalen over potentieel gewelddadig gedrag van jeugdigen.
3. De signalerende en corrigerende functie van de buurtnetwerken jeugdhulpverlening en de Sociale Teams zal worden versterkt.

GEMEENTE LEEUWARDEN

1. In het kader van het GSB-project "Veiligheid" zal een deel-project "geweld in de binnenstad" worden ontwikkeld en voorgedragen aan het Ministerie.
2. De gemeente draagt zorg voor het ontwikkelen van nieuwe projecten binnen het onderdeel zorg/welzijn en onderwijs.
3. In het horeca-handhavingsprogramma zal een 3-stappensysteem worden opgenomen dat betrekking heeft op overlast en overtredingen. Er zal een overtredingen c.q. klachtenregistratie plaatsvinden gekoppeld aan de betreffende horeca-inrichting. Eveneens zal het vergunningenbeleid worden geëvalueerd. Hierbij dient gedacht te worden aan effectiviteit sluitingstijden, verhouding "natte" en "droge" horeca en de relatie met de exploitatie-vergunning.
4. Voor zover mogelijk zullen de door de horeca te ondernemen activiteiten in de exploitatie-vergunning worden vastgelegd.
5. De gemeente zal de woonfunctie in de binnenstad verder versterken.
6. De mogelijkheden voor het nacht openbaar vervoer in de binnenstad zal worden onderzocht in samenwerking met taxi- en vervoersbedrijven.
7. De gemeente onderzoekt de mogelijkheid de openbare verlichting na 23.00 uur te verbeteren.

TOT SLOT:

Deze concept-nota is samengesteld door :

mevrouw L. Limonard, senior adviseur Veiligheidsbeleid gemeente Skarstelân;

de heer G. Schuurman, coördinator Integrale Veiligheid Politie Friesland;

de heer P.R. Boomsma, beleidsmedewerker Politie Midden Friesland;

de heer H.W. Klarenbeek, senior adviseur Veiligheidsbeleid gemeente Leeuwarden.

Leeuwarden, 14 oktober 1997

Bijlage

	Activiteit	Partner/Veiligheidsketen		
		Pro-actief/Preventief	Repressief	Nazorg
OM 1	Onderzoek naar ontwikkeling geweldsdelicten	Openbaar Ministerie		
OM 2	Afhandeling strafzaken geweldsdelicten binnen 30 dagen		Politie/OM	
OM 3	Ontwikkeling Reclassering/ Halt project geweldsplegers	Openbaar Ministerie	Openbaar Ministerie	
OM 4	Bevordering slachtofferzorg geweldsdelicten	Politie	Openbaar Ministerie	Bureau voor Slachtofferhulp
OM 5	Onderzoek naar mogelijkheden bijzondere voorwaarde bij strafoplegging	OM		
Pol. 1	Analyse geweldsdelicten	Politie		
Pol. 2	Verruiming openingstijden	Politie		
Pol. 3/6	Bewegwijzering route + verlichting bureau Binnenstad + bevorderen inloop publiek	Politie/Gemeente		
Pol. 4	Starten weekend nachtdienst vanuit bur. binnenstad	Politie		
Pol. 5	Doorverwijzen slachtoffers naar advocatuur en hulpverlening	Politie		
Pol. 7	Pakkans daders verhogen	Politie	OM	
Pol. 8	Verbeteren operationele communicatie met horeca en vervoer	Politie/Horeca/vervoer		
Pol. 9	Training weerbaarheid geweldsslachtoffers	Politie/Bureau voor Slachtofferhulp		
Pol. 10	Ontwikkelen mediaplan tegen geweld	Politie		
Ond. 1	Weerbaarheidstraining tegen groepsdruk	Gemeente/Onderwijs		
Ond. 2	Documentatiemateriaal geweld	Gemeente/Onderwijs		

		Partner/Veiligheidsketen		
	Activiteit	Pro-actief/Preventief	Repressief	Nazorg
Ond. 3	Aansluiting bij bestaande projecten bv. "Nee, echt niet!"	Gemeente/Onderwijs		
Ond. 4	Signalerende taak leerplichtambtenaar	Gemeente/Onderwijs		
Ond. 5	Intensivering rol van de zgn Vensterschool	Gemeente/Onderwijs		
Ond. 6	Opstellen van een gedragscode binnen groepen	Gemeente/Onderwijs		
Ond. 7	Ontwikkeling jeugdtheater Tryater	Media/Gemeente		
Hor. 1	Opleiding portiers m.n. correct omgaan met publiek, conflicthante- ring en omgaan met geweld	Horeca /Politie/ Gemeente (GSB J&V 1998)		
Hor. 2	Garantstelling goed gastheerschap	Horeca		
Hor. 3	Bevordering onderlinge samenwer- king m.b.t. bestrijding ongewenst gewelddadig gedrag	Horeca		
Hor. 4	Verbetering verbindingsmogelijk- heden	Horeca/Politie/Vervoer (GSB J&V 1998)		
Hor. 5	Hanteren "Zwarte Lijst"	Horeca		
Hor. 6	Werkafspraken aanpak geweld	Politie/horeca/ Gemeente		
Hor. 7	Signalerende rol probleemgedrag	Horeca		
Hor. 8	Ontwikkelen PR-materiaal	Horeca		
Media 1	Activiteit op 13 september 1998	Media/Gemeente		
Media 2	Videocompositie gebeurtenissen Meindert Tjoelker	Media/Gemeente		

	Activiteit	Partner/Veiligheidsketen		
		Pro-actief/Preventief	Repressief	Nazorg
Welz. 1	Intensivering out-reachend jongerenwerk	Gemeente/Welzijn		
Welz. 2	Signalering en samenwerking met politie, reclassering Openbaar Ministerie en leerplichtambtenaar	Welzijn/Ond/Openbaar Ministerie/Politie/Reclassering		
Welz. 2	Versterking buurtnetwerken	Gemeente/Welzijn/Politie en overige partners		
Gem. 1	Opname deelproject binnen GSB J&V 1998 (Hor.1 en Hor.4)	Gemeente/Horeca/Politie		
Gem. 2	Ontwikkelingen nieuwe projecten zorg/welzijn	Gemeente		
Gem. 3	klachten- en overtredingen registratie horeca-handhavingssysteem gebaseerd op 3-stappenmethodiek	Gemeente		
Gem. 4	Opname horeca-activiteiten tegen geweld in exploitatie-vergunning			
Gem. 5	Versterken woonfunctie binnenstad	Gemeente		
Gem. 6	Mogelijkheden nachtelijk openbaar vervoer	Gemeente/Horeca/Taxi- en vervoersbedrijven		
Gem. 7	Verbeteren openbare nachtverlichting	Gemeente (BJZ)		